

Een pleegkind is een minderjarige die in een pleeggezin woont. Het zijn gewone kinderen met het enige verschil dat ze een tijdje in een ander gezin wonen, een pleeggezin. Dit is soms voor enkele maanden of enkele jaren of zelfs vele jaren. Soms enkel tijdens weekends en vakanties. Ze wonen bij een pleeggezin omdat hun ouders het moeilijk hebben. In deze themafiche Pleegkinderen/pleegjongeren beschrijven we algemeen de kinderen en jongeren die via Pleegzorg West-Vlaanderen in een ander gezin wonen.

1

Jan, Piet en Sus

De meeste van de bevroegde pleegkinderen uit een kwalitatief belevingsonderzoek van de Vrije Universiteit Brussel, dat in juni 2017 gepubliceerd werd, vertellen dat ze het pleegkind zijn voornamelijk als iets 'gewoons' ervaren en dat ze het liefst als gewone kinderen willen worden bejegend. Evenwel gaan we in deze themafiche toch even in op centrale cijfers omtrent die gewone pleegkinderen in West-Vlaanderen.

Pleegzorg West-Vlaanderen begeleidde in 2017 1328 van de 7518 pleegkinderen of pleeggasten¹. Dit is 17,66% van het aantal pleegkinderen of pleeggasten in Vlaanderen. 1.328 is de som van de op 1/01/2017 in Pleegzorg West-Vlaanderen aanwezige pleegkinderen en pleeggasten en de 215 pleegkinderen of pleeggasten die in Pleegzorg West-Vlaanderen binnenkwamen.

¹ De cijfers voor deze themafiche komen uit het algemeen programma BinC (van de Vlaamse overheid), het registratieprogramma van Pleegzorg West-Vlaanderen en het specifieke registratieprogramma ('regi') van het voortraject.

Deze cijfers zijn gebaseerd op het rijksregisternummer zodat er geen dubbeltellingen voorkomen.²

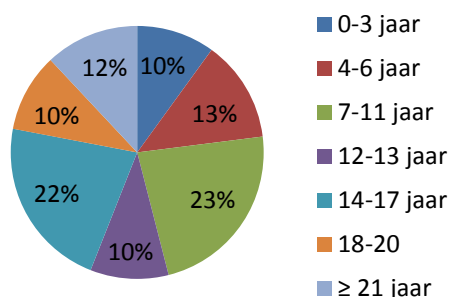
Vanuit onze eigen registratie weten we dat er 163 pleegkinderen of -jongeren (-18 jarigen) met een beperking door onze dienst in 2017 begeleid werden. In de loop van 2017 gingen 5 minderjarigen over naar de meerderjarigenwerking (+18 jarigen die niet in voortgezette hulpverlening bij meerderjarigheid geplaatst zijn) en werden dus pleeggast. Het team volwassenen had op 31/12/2017 138 pleeggasten. Het aandeel pleeggasten onder de unieke personen is voor die datum 12,09 %.

² Het aantal unieke jongeren telt het aantal koppen. Wanneer we spreken over dossiers dan gebeurt het dat een pleegkind/-jongere of pleeggast die een onderbroken hulpverlening heeft bij het hervatten van de hulpverlening een nieuw dossier krijgt. Dit is zo wanneer de periode tussen de ene hulpverlening en de andere hulpverlening langer dan 60 dagen is. Dit maakt dat het aantal dossiers hoger is dan het aantal unieke jongeren die in een jaar begeleid worden.

De geslachtsverhouding van de pleegkinderen en -jongeren (49,70 % ♂ - 50,30% ♀) is in Pleegzorg West-Vlaanderen gekend. In concrete cijfers betekent dit 660 jongens (of mannen) en 668 meisjes (of vrouwen). Geleidelijk aan zien we de afgelopen jaren voor Pleegzorg West-Vlaanderen het aantal jongens toenemen tegenover het aantal meisjes. Dit is een tendens voor pleegzorg op Vlaams niveau.

De leeftijdsverdeling van 1.328 pleegkinderen, -jongeren en -gasten³ is zichtbaar in figuur 1 (Bron BinC)

Figuur 1: Leeftijdsverdeling van de 1.328 pleegjongeren en -gasten in 2017

Bron: BinC registratie

In pleegzorg West-Vlaanderen zijn er voornamelijk jongeren met de Belgische nationaliteit (tabel 1 (T.1.)). Voor net iets minder dan één op de vijf jongeren is de nationaliteit niet bevestigd of onbekend. Hetzelfde geldt voor de registratie van land van herkomst.

T.1. Nationaliteit en herkomst van de pleegkinderen, -jongeren en -gasten.

	# jongeren naar nationaliteit	# jongeren naar land van herkomst
Niet bevestigd	5	
Onbekend	238	249
België	1027	1009
Niet-Belg	58	70
TOTAAL	1328	1328

Bron: BinC registratie

³ In dit cijfers zitten echter ook de volwassenen binnen pleegzorg vervat. Vanaf 18 jaar en ouder geeft BinC geen sluitend cijfer over het aandeel pleegjongeren en pleeggasten.

Aanmeldingen voor pleegzorg boemen

Ouders vragen soms zelf dat een ander gezin hun kind(eren) tijdelijk opvangt, maar ook een rechter kan beslissen dat een kind beter in een pleeggezin kan gaan wonen. In pleegzorg spreken we over het aanmelden van kinderen. In 2017 kregen we 972 aanvragen voor pleegzorg. Dit is de som van het aantal keren dat er een aanmelding voor een module gebeurde, zowel vrijwillig als via de rechtbank.

De staafverdelingen in figuur 2 geven de jaarlijkse evolutie van het aantal aanmeldingen inzake bestandspleegzorg en netwerkpleegzorg (via netwerkobservatie)⁴. Eveneens geeft de tabel de evolutie aan van het aantal netwerkonderzoeken⁵ die starten bij een aanmelding voor bestandspleegzorg en het aantal keren Pleegzorg West-Vlaanderen in 2017 een netwerkscreening⁶ uitvoerde.

Tussen 2009 en 2014 bleef het aantal aanmeldingen redelijk stabiel, terwijl deze de laatste drie jaar sterk stijgt: sedert 2014 kent Pleegzorg West-Vlaanderen een totale stijging van 77,69% in aanmeldingen. Voor 2017 is de stijging 9% in vergelijking met 2016.

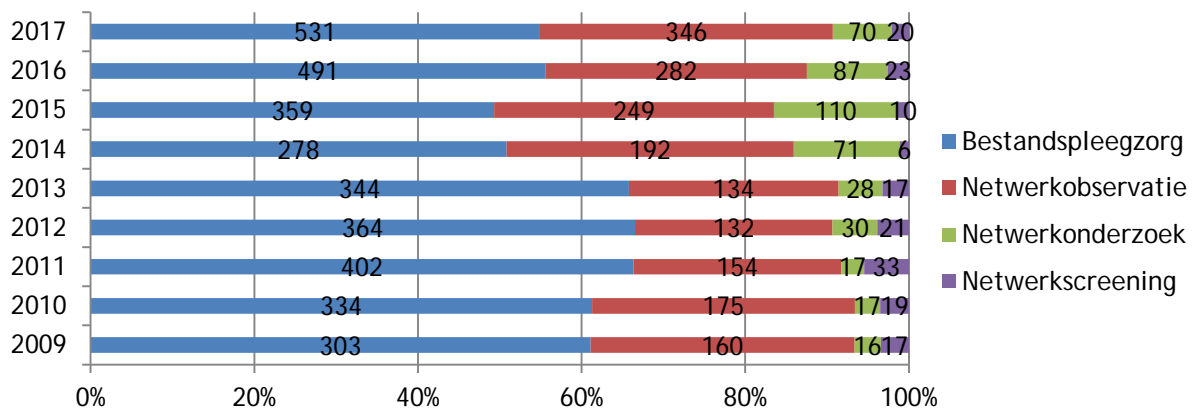
De aanmeldingen stijgen sterk voor bestandspleegzorg terwijl in verhouding er minder bestandsplaatsingen gerealiseerd worden in vergelijking met het aantal netwerkplaatsingen. De 531 aanmeldingen

⁴ Bij netwerkobservatie neemt iemand uit het netwerk van het gezin, kind of gast de zorg al op voor dit kind of deze gast. We kunnen deze situatie als een pleegzorgverblijf erkennen. Binnen een periode van 6 maanden wordt uitgezocht wat de krachten en eventuele werkpunten zijn. Op het einde van dit traject formuleert Pleegzorg West-Vlaanderen een advies over al dan niet behoud van dit pleegzorgverblijf.

⁵ Via een netwerkonderzoek wordt na aanmelding van een kind voor pleegzorg nagegaan of er in het netwerk van het gezin, kind of gast kandidaten zijn om de zorg voor dit kind of deze gast op te nemen.

⁶ Wanneer mensen in het netwerk van het gezin, kind of gast de zorg voor dit kind of deze gast willen opnemen wijst een netwerkscreening uit of de voorgestelde match (link tussen kandidaten en het kind of gast) al dan niet aangewezen is. Het kind of de gast verblijft nog niet bij de kandidaten.

Figuur 2: Jaarlijkse verhoudingen tussen de mogelijkheden na aanmelding (2009-2017)

Bron: Eigen registratie

voor bestandspleegzorg gebeuren voor 17% door het Ondersteuningscentrum Jeugdzorg, voor 47% door de Sociale Dienst van de Jeugdrechtbank en voor 36% staat 'brede instap' genoteerd. Onder brede instap zitten 35 interne aanmeldingen, maar toch is er nog een aanzienlijke groep (154 of 29%) die via een zeer diverse weg aangemeld worden: de ouders zelf (20x), thuisbegeleiding (18x), Asielcentra/Minor Ndako (15x), CAW (15x), Kind en Gezin (13x), CLB (12x) en Crisismeldpunt (11x), ...

is voor een netwerkpleegplaatsing kan een netwerkscreening gestart worden. Dit komt neer op een onderzoek naar de match alvorens het kind of de gast geplaatst wordt.

3

T.2. Uitkomsten van de afgeronde netwerkonderzoeken

NWO positief	Teruggetrokken	Geen aanbod	Totaal
15	30	20	65
23%	46%	30%	100%

Bron: Eigen registratie

Netwerkonderzoek als standaardafweging na aanmelding

Bij aanmeldingen voor bestandspleegzorg gebeurt er in Pleegzorg West-Vlaanderen standaard de afweging of een netwerkonderzoek aangewezen is.

Doorheen 2017 kregen we 75 aanmeldingen voor een netwerkonderzoek (NWO). Dit gaat zowel om aanmeldingen door externen als vragen voor extra ondersteuning binnen pleegzorgbegeleidingen. Van de afgeronde netwerkonderzoeken (# 65) waren er 15 die tot een pleegplaatsing leidden (tabel 2 (T.2.)).

Tien netwerkonderzoeken waren op 31/12/2017 nog niet afgerond. Bij de afgeronde netwerkonderzoeken resulteerden 3 vragen in een netwerkscreening en 8 in een netwerkbobservatie. Bij 6 netwerkonderzoeken vonden we extra ondersteuning binnen een lopende pleegzorgbegeleiding. Indien bij het netwerkonderzoek blijkt dat er een kandidaat

Leeftijdsverdeling bij aanmelding voor bestandspleegzorg

De meeste bestandsvragen krijgen we in verhouding voor niet-schoolgaande kinderen (36%). Tevens is 60% van de aanvragen bestandspleegzorg voor kinderen onder de zes jaar.

T.3. Leeftijd bij aanmelding voor bestandspleegzorg

0-2	36%
3-5	23%
6-11	28%
12 +	13%

Bron: Eigen registratie

Aanmeldingen voor ondersteunende pleegzorg: crisispleegzorg in de lift.

De aanmelding van kinderen voor pleegzorg(modules) gebeurt rechtstreeks of niet rechtstreeks. Voor de rechtstreeks toegankelijke modules (RTH) kreeg

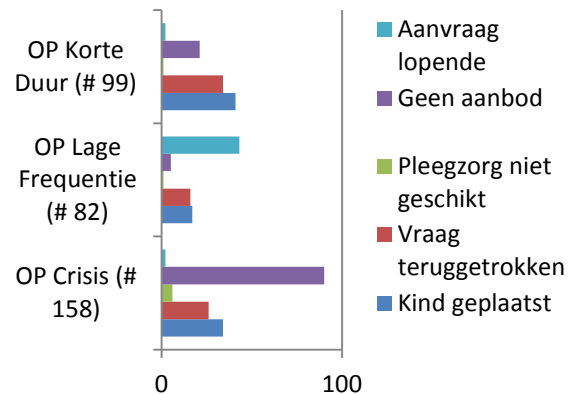
Pleegzorg West-Vlaanderen 339 aanmeldingen: voor ondersteunende pleegzorg crisis 158 aanvragen, voor ondersteunende pleegzorg korte duur 99 aanvragen en voor ondersteunende pleegzorg lage frequentie 82 aanvragen.

Onderstaande grafiek geeft het aantal aanmeldingen voor de rechtstreeks toegankelijke modules van 2009 tot 2017 weer (figuur 3).

Het aantal aanmeldingen voor wat we nu de rechtstreeks toegankelijke hulpverlening van Pleegzorg West-Vlaanderen noemen, is sinds de start van het voortraject in 2009 verdrievoudigd. Bij ondersteunende pleegzorg (OP) vangt een gezin een pleegkind (of pleeggast) op zolang als nodig: een paar dagen, een paar weken, een paar maanden of af en toe tijdens weekends en vakanties. Van bij het begin is al duidelijk dat de opvang

beperkt zal zijn. Het toekomstperspectief ligt niet in het pleeggezin. Figuur 4 geeft de resultaten van de aanmeldingen per soort module in de rechtstreeks toegankelijke hulpverlening.

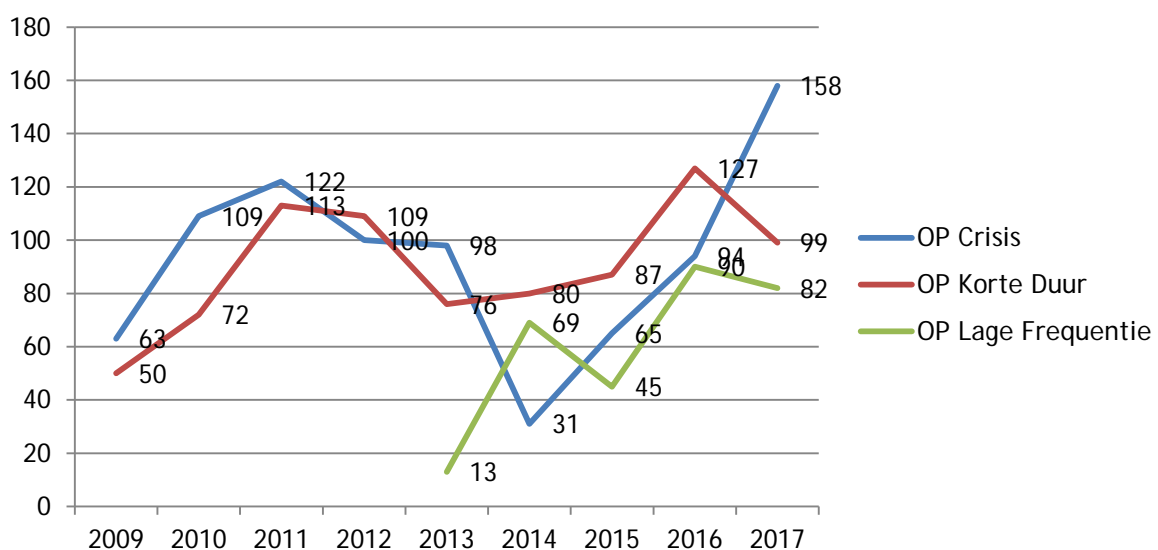
Figuur 4: Resultaten van de aanmeldingen binnen OP

Bron: Eigen registratie

In vergelijking met 2016 is er een grote stijging in het aantal aanmeldingen voor crisispleegzorg: van 95 naar 158 aanmeldingen. Dit is een stijging met meer dan 60%. Dit is ook het hoogste aantal crisisvragen sinds de start van het gemeenschappelijke voortraject in 2009. In 2017 kon 22% van het totale aantal aanmeldingen gerealiseerd worden in een

Figuur 3: Aantal aanmeldingen voor de rechtstreeks toegankelijke modules van 2009 tot 2017

Bron: Eigen registratie

pleegplaatsing. Helaas overstijgt de vraag naar crisisplaatsen veruit het aanbod dat Pleegzorg West-Vlaanderen kan bieden.

Voor 56% van de aanvragen kunnen we geen aanbod bieden. Vooral voor niet schoolgaande kinderen (0-2 jaar) komen de aanmeldingen naar crisispleegzorg binnen, namelijk 45% van het totale aantal aanmeldingen voor crisispleegzorg. 66% van het totale aantal crisisvragen is voor kinderen onder de zes jaar.

Het aantal aanmeldingen voor ondersteunende pleegzorg lage frequentie is in 2016 vrijwel stabiel gebleven.

Een derde van de aanmeldingen voor ondersteunende pleegzorg lage frequentie gaan over broers/zussen, met de vraag om hen samen naar een pleeggezin te laten gaan. Veelal staan deze kinderen langer op de wachtlijst, omdat niet zoveel gezinnen een aanbod doen voor meer dan één kind.

In vergelijking met andere modules zijn hier in verhouding meer aanmeldingen voor lagere schoolkinderen (40% van de aanmeldingen). Vaak is het perspectief voor deze kinderen duidelijk (bijvoorbeeld een voorziening), maar schat de aanmelder in dat ze er baat bij zouden hebben om af en toe naar een pleeggezin te gaan. 21% van de vragen resulteerde in een opgestart pleegzorgverblijf in 2017. 52% van de kinderen staan nog op de wachtlijst voor ondersteunende pleegzorg lage frequentie.

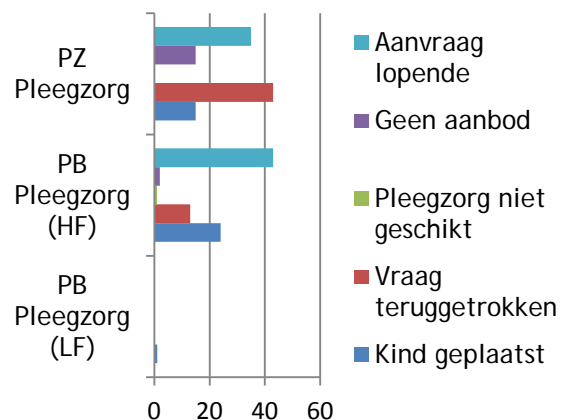
In 2017 ontving Pleegzorg West-Vlaanderen beduidend minder aanmeldingen voor ondersteunende pleegzorg korte duur (-28). Ruim een derde van de aanmeldingen voor ondersteunde pleegzorg korte duur betreft niet-schoolgaande kinderen. Daarnaast gaat nog een kwart van de aanmeldingen over kleuters. Meer dan de helft van de aanmeldingen gaat dus over kinderen onder de zes jaar. Voor 41% van aanmeldingen voor ondersteunende pleegzorg korte duur is er daadwerkelijk een pleegplaatsing binnen deze module. Heel vaak (34%) wordt de vraag opnieuw teruggetrokken door de aanmelder. Slechts in 21% van de gevallen is er geen aanbod vanuit Pleegzorg West-Vlaanderen.

Aanmelding voor niet-rechtstreeks toegankelijke pleegzorgmodules

Voor de niet rechtstreeks toegankelijke hulpverleningsmodules (NRTH) van Pleegzorg West-Vlaanderen gebeurden 192 aanmeldingen. Hiervan waren 108 aanvragen perspectiefzoekende pleegzorg (PZ Pleegzorg), 83 perspectiefbiedende pleegzorg hoge frequentie (PB Pleegzorg HF) en slechts 1 perspectiefbiedende pleegzorg lage frequentie (PB Pleegzorg LF). Volgende figuur (figuur 5) geeft de resultaten per soort module in de niet rechtstreeks toegankelijke hulpverleningsmodules in 2017.

In vergelijking met 2016 is het aantal perspectiefzoekende aanmeldingen meer dan verdubbeld: van 48 aanmeldingen naar 108 aanmeldingen. Het is onduidelijk wat hiervan de oorzaak is.

Figuur 5: Resultaten van de aanmeldingen binnen PZ en PB pleegzorg

Bron: Eigen registratie

Een mogelijke hypothese is de bestendiging van het decreet pleegzorg in het sociale veld waarbij pleegzorg als de eerste optie bij uithuisplaatsing moet overwogen worden. Een andere hypothese betreft de grote toevloed in het aantal aanmeldingen 'in hoogdringendheid' waarbij bijvoorbeeld consulenten weinig of geen voorkennis over de situatie hebben en een kind bij verschillende voorzieningen, waaronder ook pleegzorg, aanmelden. Het gaat hier dan vaak niet om een gerichte vraag naar pleegzorg, pleegzorg is één van de vele mogelijke oplossingen. Dit verklaart ook waarom 40%

van deze aanmeldingen door de aanmelder opnieuw teruggetrokken wordt. Ten slotte is er nog de mogelijkheid dat het om een administratieve fout bij het aanmelden gaat, waardoor vragen die in se perspectiefbiedend zijn ten onrechte als perspectiefzoekend worden aangemeld. Van de aanmeldingen voor perspectiefzoekende pleegzorg realiseerde Pleegzorg West-Vlaanderen 15 plaatsingen, voor evenveel aanmeldingen was er echter geen pleeggezin beschikbaar. Voor de 15 gerealiseerde plaatsingen ging het meestal om hoogdringende aanvragen die later doorstroonden naar perspectiefbiedende pleegzorg.

De aanmeldingen voor perspectiefbiedende pleegzorg gaat voor 33% van de aanmeldingen over niet-schoolgaande kinderen. In het totaal aantal aanmeldingen voor perspectiefbiedende pleegzorg gaat het 57%

over kinderen onder de zes jaar. Toch betrof ook 13 aanmeldingen of 16% van de aanmeldingen een kind ouder dan 12 jaar.

Pleegzorg West-Vlaanderen kon voor 29% van de aangemelde kinderen een aanbod bieden binnen een perspectiefbiedend pleeggezin.

De helft van de kinderen blijft verder op de wachtlijst staan. In vergelijking met de perspectiefzoekende module werden perspectiefbiedende vragen beduidend minder teruggetrokken (slechts 16%). Dit zou er op kunnen wijzen dat aanvragen binnen perspectiefbiedende pleegzorg vooraf duidelijker geïndiceerd worden.

Wachten op een thuis

Kinderen die aangemeld worden voor perspectiefzoekende en perspectiefbiedende pleegzorg, waar er geen aanbod voor is en wiens aanmelding niet is teruggetrokken, komen op een wachtlijst voor Pleegzorg West-Vlaanderen. De wachtlijst bestaat dan ook uit kinderen die in en voor 2017 aangemeld werden.

In 2017 begon een medewerker van het intake team als instroombeheerder om onder meer de wachtlijst actiever te beheren. Dit leverde heel wat resultaat op:

- In de loop van 2017 startte 26 kinderen die op de wachtlijst stonden in een perspectiefbiedende plaatsing en realiseerde Pleegzorg West-Vlaanderen voor 15 kinderen van de wachtlijst een perspectiefzoekende pleegplaatsing.
 - Respectievelijk 71 aanmeldingen voor perspectiefbiedende pleegzorg en 62 aanmeldingen voor perspectiefzoekende pleegzorg werden teruggetrokken.
 - Voor de 26 aangemelde kinderen voor 'perspectiefzoekende' pleegzorg is er 1 aangemeld kind wiens situatie een 'on hold' heeft en zijn er 25 effectief wachtende kinderen.
 - Op 31/12/2017 was de situatie voor de overige aangemelde kinderen van de oorspronkelijke wachtlijst voor perspectiefbiedende pleegzorg als volgt (tabel 4 (T.4.)):
- Voor 8 kinderen gebeurde reeds een intake, maar werd nog geen geschikt pleeggezin gevonden;
 - Voor 8 aangemelde kinderen stond de situatie op 'on hold';
 - Ten slotte zijn er nog 56 effectief wachtenden. Hiervan zijn er 17 broers/zussen, waarvan 8 broers/zussen die samen een pleeggezin moeten vinden. Onderstaand overzicht geeft de duurtijd binnen de effectieve wachtlijst voor perspectiefbiedende pleegzorg eind 2017.

T.4 Aanvangsjaar op resterende wachtlijst (voor PB Pleegzorg HF) in 2017

2013	6 (3 duo's)
2014	4 (1 duo)
2015	5 kinderen
2016	14
2017	27

Bron: Eigen registratie

Een warme thuis, een warme oproep!

Pleegkinderen zijn over het algemeen heel tevreden over pleegzorg als hulpverleningsvorm en ook het specifieke pleeggezin als nieuwe 'thuis' krijgt goede punten. Dat blijkt een kwalitatief belevingsonderzoek van de Vrije Universiteit

russel dat in juni 2017 afgerond werd. Het is dan ook belangrijk om voor al die kinderen op een wachtlijst bij pleegzorg te blijven zoeken naar een geschikte thuis!

Wilt u een pleegkind een thuis bieden?

Kijk dan gerust op de

website www.pleegzorgvlaanderen.be/west-vlaanderen

